

dette Møde gav ſom Reſultat, at det ſtore Flextal, ſom var tilſtede, var for at bibeholde den beſtaaende Tilſtand. Det er alſaa en Oplyſning, jeg giver den ærede Ordfører, og ſom han ikke kunde være i Beſiddelse af. Men jeg beder ham holde Hæring udenfor. Hæring leverer ikke Noget af den Art, der er ikke en eneſte Fabrik i Hæring af den Slags. Et heller findes der Huſſlid af den Art, ſaa den Ueilighed kan det ærede Medlem ſpære ſig ſærlig at nævne Hæring By. Jeg veed meget godt, hvad man anſpør imod denne Ret. Man ſiger, at, derſom denne Ret gaar videre end til almindelig Huſſlid, vil Sædvanen og Domſtolene fortolke det ſaaledes, at de have Lov til at ombere og forhandle Alt, hvad der er lavet i Hammerum Herred, ligemeget om det er lavet ved Maſtepinde eller ved Maſtiner, og da det er Tilfældet, at diſſe Varer ikke kunne ſjelnes fra Varer, der ere lavede paa Fabrikker andetſteds i Landet, bliver Følgen heraf, at de gaa omkring med Fabrikvarer, der ere lavede i Hørsens Lughus, eller hvor det nu kan være. Naar En anholdes, har han i Reglen Noget, der er kjøbt i Hammerum Herred, og desuden naar ſaadanne Varer blive ſendte til den paagjældende Dommer, og Dommeren ſender Bud til de opprivne Forſædige af Varerne og ſpørger dem, om de have tilvirket diſſe Varer, kunne de ikke godt ſige, om de have eller ikke have gjort det. I hvert Fald laade de ſaadanne Varer. Men i den Henſeende ſkal jeg berolige ærede Herrer med, at vi i Hammerum Herred have en ſærdels virksom, dygtig og niſkjer Dommer, der, ſaavidt mig bekendt, ikke har Noget tilovers for det gamle Reſkript, ſaa at han forſker efter at komme tilbunds i, om der ikke foreligger noget Ulovligt. Vi kunne ikke ſørge for, at Lovene overholdes, det maa Adminiſtrationen og Myndighederne ſørge for, og i den Henſeende kan jeg berolige den ærede Ordfører og Andre med, at der ſikkert fra Dommerens Side i Hammerum Herred bliver gjort alt Muligt for at ſtoppe enhverſomhelſt Ulovlighed, hvad jeg ſelvſølgelig Intet har imod, men finder meget rigtigt. Men naar man ſaa ſpørger: Hvorfor ſkal denne Ret blive ved at beſtaa, hvad Gaan gjør den? — da vil jeg for det Førſte ſige, at den har gavnet meget i Fortiden. Jeg vil ſpørge ærede Medlemmer, om de ikke, naar de drage det frem i deres Sufommelle, ville finde, at Kjøbenhavn er bleven rekruteret med mange dygtige Mænd netop fra diſſe Egne. Hvor mange Grosſerere ſtamme ikke fra Hoſtekrammerne og det af de beſte og dygtigſte Handlende, og hvor mange beindelige Mænd ſkyldte ikke denne Handel deres Velſtand. Det var nu, hvad Fortiden angaar. Men endnu rekruterer Kjøbenhavns Handlende stadig derfra. (Berg: Dog ogſaa fra andre Byer!) Ja, ogſaa fra andre Byer, og jeg tør ſige, at det har ingen

Skade været for Kjøbenhavn; thi det viſer ſig, at det har været meget driftige Folk, der have kunnet kæmpe ſig frem. Dernæſt vil jeg fremhæve, at der ogſaa derigennem har tilflydt de vedkommende Egne Kapitaler. Nu ſige ærede Medlemmer, at det er ikke tidſvarende. Men jeg tror netop, at det er tidſvarende at ſørge for, at der kommer Kapitaler ud i diſſe ſtore ubeboede Strafkninger til at opdyrke dem, og jeg tør tro, at der er kommet mange Kapitaler til diſſe Egne. Ellers vilde de ikke være komne op, hvis ikke denne Handel havde beſtaaet. Det er bekendt nok, at der er mange Huſmænd — jeg kjender ſelv flere — der længe have holdt ſig oppe derved, og ſom have ſaaet Leilighed til at foretage Opdyrkninger, ſom de ellers ikke vilde have været iſtand til. Det er fremdeles til Gaan for dem, at en ſtor Del af Arbeidskraften er borte paa den Tid, da den beſt kan undværes, hvorved de ſelv kunne ſaae Arbeide. Jeg forſtaar meget godt, at der kan være enkelte Andre, i hvis Interesſe det er, at denne Handel ophører; men naar man ſer paa det Almenes Bedſte, tror jeg ikke, at det er rigtigt. Den væſentligſte Grund, jeg har hørt til Forſvar for Ophævelſen deraf, er, at diſſe Folk bleve fordærvede derved. Men maa jeg ſpørge den ærede Ordfører og Andre: Hvor mange blive ikke fordærvede ved Jernbanearbeide og hvor mange ved Fabrikarbeide, og ſtulle vi derfor ſtandſe diſſe Ting? Hvor Mange blive ikke fordærvede paa Latinskolen og hvor Mange paa Høiſtolen? (Berg: Og paa Rigsdagen!) Ja, paa Rigsdagen med. De blive fordærvede allevegne. Tør den ærede Ordfører og Andre paafaa, at de Folk, der blive fordærvede, ikke vilde blive det, derſom man ikke havde den almindelige Næringsfrihed? Jeg paafaa, at ſelv om man ophæver den almindelige Næringsfrihed, vil det ikke ophøre. Det er ogſaa den, man i Virkeligheden ſigter imod. Tør den ærede Ordfører ſige — det har han ikke ſagt — at, naar den ikke var, vilde Folk ikke blive fordærvede? Nei, det tør man ikke ſige Noget om. Man maa laade Livet, Handel og Wandel om at virke til begge Sider. I ſaa Henſeende kunne vi ikke gribe ind og gjøre os til Formyndere. Vi ſtulle kun ſe efter, hvad der er og for ſig er ſtadeligt eller gavnligt. Vi ſtulle ikke reſonnere ſom ſaa, at, fordi Jernbaner fordærve Folk, ſtulle de ophøre, eller fordi Rigsdagen fordærver Folk, ſtulle vi ingen Rigsdag have. Det Raiſonnement holder ikke Stik. Af diſſe Grunde vil jeg tro, at det i hvert Fald er urigtigt ved en Beſlutning ſom denne og paa et Tidſpunkt ſom det, hvorpaa vi nu ſtaa, at viſe dette Andragende hen til Indenrigsminiſteren til Overveielſe og derved opfordre ham til at komme med Forſlag om nye Lovbeſtemmelſer. Derved vil jeg ingentunde ſige, at der ikke ſkulde være Et eller Andet at ændre i Næringslovens Indhold, ja ikke engang, at der ikke for dette Punkts